

ארגון יד לבנים
סניף ירושלים

עיריית
ירושלים

טוראי משה בנזימן ז"ל

בן הניה ובן-ציון

נולד בירושלים

בתאריך י"ז בטבת תרפ"ד, 25/12/1923

התגורר בירושלים

שרת בחיל הים

נפל בעת מילוי תפקידו בשרותו

י"א בתמוז תש"ח, 18/7/1948

נקבר בהר הרצל

אזור: א חלקה: 16 שורה: 4 קבר: 2

בן 25 בנופלו

קורות חיים

בן הניה ובן-ציון, נולד ביום י"ז בטבת תרפ"ד (25.12.1923) בירושלים, דור חמישי לר' יצחק מחאסלביץ, מתלמידי הגר"א שעלו ארצה בתקס"ט ויסדו את היישוב האשכנזי בירושלים, ונין ליוצרים ובונים ביישוב הישן. למד ב"חדרים", בבית-הספר העממי החרדי של פרידמן, בבית-המדרש למורים מזרחי, והיה חבר פעיל ומדריך בתנועת-הנוער "ברית החשמונאים", ובה נרתם לכל משימה קשה ורבת-תלאות ושימש מופת לחבריו בנאמנותו לרעיון להלכה ולמעשה ובמסירותו למען שחרור המולדת. מהשירים ומהאמרות הקצרות ("שבבים") שבעזבונו הספרותי ניכר, שהיה גם מעמיק הגות באורחות חיי אנוש. משה המשיך את לימודיו בישיבת מרכז הרב בחברון ובו בזמן היה שומע חופשי בשיעורים של מדעי היהדות באוניברסיטה העברית בירושלים. בשנת תש"ד עבר לחיי עבודה והגנה בקבוצת טירת צבי ונשא אישה. משנתאלמן אחרי כשנה נשא את אבלו וכאבו באומץ של איש-אמונה והוסיף למלא את

ארגון יד לבנים
סניף ירושלים

עיריית
ירושלים

חובתו לחיים כפרט וכבן האומה הדורשת עמל והקרבה מכל אחד מבניה. בקיץ תש"ז יצא להשתלם באוניברסיטה באמריקה (כלכלה מדינית). את זמנו הפנוי מלימודיו הקדיש לארגון חוגים ללימוד עברית וליצירת אווירה עברית-לאומית סביבו.

משהוכרז על הקמת מדינת ישראל וצבאות ערב תקפו אותה מכל עבר הרגיש כי חובתו לבוא ולהשתתף בהגנת המולדת. ב-27.6.1948 הגיע לארץ באונייה "מארין קארפ", ואם כי היתה לו אפשרות להגיע לירושלים לא נסע לשם להתראות עם הוריו ומשפחתו, אלא שלח להם חבילות-מזון בעילום שם, ואת פגישתו עימם דחה לאחר הניצחון.

משה התגייס לחיל-הים לפלוגת הנחיתה. בקרבות "עשרת הימים" שבין ההפוגה הראשונה לשנייה נשלח עם יחידתו כתגבורת לפעולה לפריצת הדרך אל הנגב. בליל 17-18 ביולי נערך מבצע "מוות לפולש" בניסיון לפרוץ את הדרך לנגב. לצורך מבצע זה תגברה פלוגת הנחיתה את חטיבת "גבעתי" והוטל עליה לתקוף את הכפר בית-עפה מצפון, יחד עם פלוגת "גבעתי" שתקפה מדרום. פלוגת הנחיתה פרצה לכפר ונאחזה בצפון, אך ההתקפה מדרום נכשלה. המצרים ריכזו את המאמץ נגד פלוגת הנחיתה שנאחזה בכפר ולבסוף נאלצה לסגת. משה השתתף בקרב זה בגבורה ובמסירות נפש ושם נספה עם יתר חבריו אור ליום י"א בתמוז תש"ח (18.7.1948). בערב חג הסוכות תש"י נתגלו בסביבות בית-עפה גופות החללים וביניהן גופתו של משה. גופתו הועברה לירושלים לקבורה בשייח'-באדר ב' ביום ט"ז בתשרי תש"י (9.10.1949).

ביום ט' בחשוון תשי"ב (8.11.1951) הועבר למנוחת-עולמים בבית-הקברות הצבאי בהר-הרצל בירושלים.

משה בְּנוֹיִמן

אחרת המועד

הו רעה, אל תראיני מלבר,
נפשי אכולה זה מכבר.

אף אם תרצד החרסה על מצחי
לא תוכל לגרש אפלה מתוכי.

האמנם לא תראי כי לי אין מאומה?
אף עור-גוי הוא ותחתיו - הרמה!

דומה כי חברו עלי אל ושטן
ויקחו את אשר לי אי-פעם נמן.

רעה, הן כאב-לבבי הוא העד;
בבואך אלי - אחרת המועד!

אמא

אמא מולי בוכה:
נפרדת היא מבנה.
כתפה עולה-יורדת,
מתנק יש בגרונה.

הו, מה בפיוך לאמר,
אמי היקרה?
ומה תביטי כה
בדמעתך ברה?

על הפרידה יעתיר
כל איש רבים דברים:
יש צער, יש ברכה,
רבים הם הדוברים.

אף אמא - היא נצבת
דומעת, דוממה.
תווז המכונית
בעוד - בעוד כמה? ...

ידעתי את לבה,
מה בגרונה חוכך:
»הוי, אל תבכו למת,
בכו בכה להולך!«

שלום-שלום... שמעתי
שתיקתך, אמי;
דמעתך ומבטך
שמורים תמה עמי.

אַזְעָקֶת-נֶפֶשׁ

היום נטה לערוב ולילה טרם בא. מסביב המו החיים, שקטים ויגעים, אנשמי רבים היו מהלכים בצדי-הכביש; כלי-רכב שונים החליקו ועברו חרש וכמתגנבים התחמקו לתוך רחובות צדידים; על המדרכות ולצדן נהגו נשים עגלות-ילדיהן, — נשים שמנות וצנומות, גבוהות ונמוכות, נשים יפות ומכוערות — ובפני כולן הנאה נסתרת וגאוה חבויה בלבן, כאילו אמרו, בהצביען על העגלות: „ראו, כוחנו עמנו“... ופה ושם חלפו על פניהן נערות צעירות יפות-עין וזקופות-גו, ארנקיהן מתחת לבית-שחין, ממהרות מעבודתן לסעוד לבן ולהחליף לבושן ואחר לגלות אהבה או חשק-תאוה לאוהביהן וחושקיהן...

ושמשון שירך דרכו לאטו בבחננו בעיניו את האנשים הרבים והשונים החולפים על פניו, הרהר בלבו וניסה לנחש את מעשיו של זה או אחר, את מחשבותיו ואת מידת-אשרו, ופתאום נעצר בדרכו ושפתיו נפרעו קמעה: מקצה הרחוב במרחק טיפס ועלה לאטו כדור-ירח ענק, ניתלה על גגות הבתים הרמים והתנשא מעליהם; הנה דבק בקירות המגדל הגבוה בהזיכיו חורורות את פעמוניו התלויים השקועים בתרדמה, ולבסוף דומה שאסף כוח וכתינוק אשר אך זה החל להלך בעצמו, התגבר, התעלה וצף אל עבר מרחבי-מרומי השמים הפתוחים לקראתו. נהדר היה מראהו של כדור-ענק זה, שדלק באור צהוב-בהיר, ומופלאה היתה השפעתו על רוח שמשון.

נדמה היה לו כי ברגע זה נפתרה חידה בקרבו. קרן-אור הגיהה משהו שרוי באפלה, ואשר הוא, שמשון, חפץ לראותו. ירח, כן, אור ירח — חשב — או דבר דומה לו אבקש. האין אורו יקר פי כמה מאורה של חמה? האין הוא נאמן יותר? — אבל שמשון המשיך דרכו, והירח אף הוא המשיך לצוף מעלה מעלה בדרכו אל מטרתו הנצחית: כיבוש השמים, שלטון על הליל ושררה במרחביו.

שמשון בא לחדרה, העלה אור וישב אל שולחנו, ובינתים גבר הליל בחוזק והמוני-כוכבים בשמים חשו לעזרתו של הירח. אחרי שנדלקו וכבו, שבו לנצנץ עד שתפשו מקומם. הנשים שטיילו לפנות-ערב כבר התכנסו לבתיהן, חלצו שד להיניק גוריהן הפעוטות, והנערות הצעירות, אחרי שהתגעגעו הרבה, אהבו הרבה ונהנו מעט, וחזרו לנוח מעמל היום והליל — לחלום חלומות על משכבן, ולשוב להתגעגע עם בוקר, ולקוות הפעם למעט יותר עונג, מעט יותר אושר.

וכן צפורה-הלכו שעות-הליל הראשונות, ושמשון יושב אל שולחנו שליד החלון וקורא בספר. מדי פעם בפעם נטרד בכוח ההרהורים שעטו עליו ורחשו בקרבו.

האנשים שראיתי — חשב בלבו — ואלה שאני מכיר, למה הם נושאים את נפשם? דאגותיהם כה פעוטות, מלחמותיהם הן לשם מטרה כל כך עלובה, צערם — קטן במהותו, וממילא שטחית שמחתם, נטולת-בטחון — קצוץ-רגלים המנסה להלך על ברכיו, מיטלטל ונגרר... נגרר... ונהנה ומוחה כפיים — מהלך הוא... והנערות הצעירות ולבותיהן הרגישות — מה עכורה המציאות, מה עכור הרגע ומה פעוט בשעה שהן מנסות לקבל

את אשר נפשו חשקה, מה גדולה אכזבתן בשעה שהן קרובות אל מטרתן, אותה מטרה שבדמיון הצעיר והסוער הציטיירה כה ורודה ומאירה. אכן יסור ייסר אלוהים את האדם: דמיון רב ומלא הדר העניק לו — למען יגדל כאבו כשיראה היכן עומדות רגליו.

ופתאום הרגיש שמשון כי האור הקלוש שבחדר גבר במעט, ואחר רגע גם פניו, וביחוד עיניו, הוארו אף הם. הוא הסב ראשו אל החלון וחיוך חשאי, כחיוך אדם בהיותו עם נפשו, קימט את פניו של שמשון: הירח, שעמד עתה בלב מרומי השמים, רם ובוטח, נשקף בעד חלון-הבית והאיר ברחבות ישר אל תוכו.

כאילו ביקשני ומצאני — חשב בלבו והצטחק הרס. אחר זקף את גוו, נשען על מסעדי-הכסא והסתכל בפני הירח. נדמה היה, כי הירח רוצה לאמור לו דבר-מה, להשיח לפניו, לפני בשר-ודם, את לבו. כה עצובים פניו; דומה, כי דבר-מה עצור בם, — ואולי, אולי אף לירח דאגה וצרה משלה, אולי צר לו על השחיתו אורו לארץ ישנה ולאנשים ישנים. הן בורחים האנשים על נפשם למראה-הירח ונסגרים עד אור-הבוקר, ולמה זה יירא האדם את אור-הירח?

השאלה טרם גמלה במוחו ושמשון התרומם מכסאו, סגר ספרו וכיבה את האור שבחדר ובלבו התשוקה לצאת עתה, בנשף-לילה, אל רחובות-העיר ולהתהלך לאורו של ירח ולהסתכל בפניו.

צלו של שמשון נתמתח לפניו, ארוך ודק, על פני המרצפת המוצפה אור-ירח. בתים עטרוהו מימין ומשמאל; שקועים בשינה שקטה ושטופים באור הבהיר שזרם ממרום בהרחבה ובקלות. רחש לא נשמע; האויר רעד בדממתו. השמים הבהירים-התכולים היו כה רחבים עד שרעד לבה-האדם למראיהם:

הה, מרחבים כאלה, מרחבי-שמים — אינסוף! — אמר שמשון אל לבו.

הוא פסע אל תוך הלילה המאיר וקול דפיקות לבו הנרגש התמזג עם הלמות פסיעותיו, שהדהדו בחלל-האוויר — עד שבא אל מגדל-העיר שהתנשא גא וזר בבדידותו. שמשון נשא את ראשו ועיניו אל מרומי-המגדל, ואחר נעלם במבוא ועלה במרוצה את המעלות הרבות עד הגיעו אל הרחבה שעל ראש המגדל.

העיר הגדולה השתרעה על בתיה הרבים והשונים, ועם הגבעות שבקצה דמתה לחיה ענקית הרובצת לארץ וראשה נטוי אל השמים והירח המאירים.

רגשות מופלאים החלו רוחשים בקרב שמשון כשעמד נשען על המעקה העוטר את מרומי-המגדל. עתה, באור חיוור ובהיר זה, בדממה העמוקה שמסביב, נדמה לו כי ייטיב להסתכל בתוך נפשו ויראנה כמו שהיא; עתה, כשאין קול רעש ממלא את האזניים, ואין אור-השמש החזק מסנוור את העינים — עתה אפשר לשמוע את הלמות-הלב, ולהאזין אל הרחש העולה מבפנים. כאן לא ייאלם כתמיד, על ידי ההמולה שבחיים.

ועתה הבין שמשון מדוע נמלטים בני-אדם בהסתתרם מפני אור-הירח-והליל.

גדול את האדם ואת לבו, יעיר את מצפוניו, יזמינו עתה, בשעת-חצות זו, לשמוע לקול-נפשו הדובר אליו תמיד ואין מאזין לו.

הימשוך?

והאצבעות לופתות את המתכת הקרה ולוטפות אותה, באטיות ובחזקה חליפות, מחבקות מכל צד כשהלב דובב:

„משוך; ירעים ויריע, ולא יישן האדם.”

רגע ארכה המלחמה בנפשו, ובעוד רגע הניעה היד את הפעמון, ושמשון ניתק ממנו בכוח בלחשו אל עצמו:

„הנח להם, למסכנים, ויישנו. מר-מר יהיה להם אם יתעוררו להאזין לקול-עצמם.”

והוא מיהר לעזוב את המגדל, ובדרכו בחזרה חשב:

לא, לא פעמון יחיד וגדול יעוררם; זה רק יפחידם. ולו גם יעוררם — אך לשעה קלה יהיה זה, בעת האזעקה והרעש. אך אחר זאת, ישקעו שוב בתרדמה נפשית.

הפעמונים הקטנים הרבים — חשב — התלויים בנפשו של כל יחיד ויחיד — על אלה להתעורר ולהזעיק למען ישמע כל איש את קול צלצול פעמונו-הוא, כי אדם אדם ופעמונו, פעמון פעמון וצלצולו.

שמשון הגיע לביתו ובעמדו על סף-ביתו, נשא את ראשו אל הירח ולאט לאט לחש:

כן... אדם אדם ופעמונו... פעמון פעמון וצלצולו...

7.3.1946

כן, כך; השמש משפיעה אור חזק-מסנוור, צובעת עולם ומלואו בצבעים עזים ובולטים למען צוד את עין-האדם, כדי למנעה מהסתכל פנימה אל תוך תוכי-הנפש, כדי להסיח את דעת האדם מנפשו, לבל יאזין וישמע את קול עצמו דובר, את קול-אלוהיו.

ובחשבו כן הקיף את מעקה-המגדל ופתאום נתן עיניו על הפעמון הכבד התלוי מתחת לכיפה שבראש-המגדל, ולידו הפעמונים הקטנים — ותשוקה עזה כבשה את שמשון ובלבו חייך לרעיון!

הוא ניגש אל הפעמון, מישש באצבעותיו ובלבו מערכה חרישית אולם עזה:

הימשוך? הימשוך בפעמון עתה בשעת-חצות זו?

כהתפרצות אנחה עצומה ואיומה יתפרצו הצלילים... עזים וכבדים ישתפכו אל תוך החלל הגדול שמסביב ויזעזעו את הליל הרוגע, יקרעו את אוירו לרבבות קרעים קטנטנים ורועשים... מתחילה יישמע הצלצול הראשון אטי, קורא בקול ברור וצלול... אחר ילך ויתמיד, צלצולים מהירים ותכופים יפרצו לאויר-העולם ברעש והדממה מסביב תתנפץ לרסיסים וקול אדיר יריע, כקול חיה פצועה ביער... והמוני המוני פתחים וחלונות יחרקו על ציריהם וייפתחו, ובני-אדם, עוטי גלימות-לילה, יעמדו ליד בתיהם אחוזי שינה וצינת-לילה, עלובים בפחדם ותמהונם ירימו ראשם וישאו את עיניהם למרומים ולבם יחרד ולא יבין על מה... והפעמונים יצלצלו... קולם ילך וירעש, ינעיק בקול